

גיליון מס' 15
שנה 85
י"ט באייר תשפ"ב
20.5.2022

- עלון פנימי -

עריכה, הקלדה ועיטור:
כרמלה אורבן ואביב לשם

הגהה: נורית רוגל

עיצוב: Egg Design

alonimshaarhagolan@gmail.com

אש, אש

מילים: שמואל בס
לחן: עמנואל עמירן (פוגצ'וב)

אֶשׁ! אֶשׁ!
עַל כָּל תֵּל,
מִי זֹרֵחַ?
מִי צוֹהֵל?

אֶשׁ! אֶשׁ!
זֶה הַלֵּיל
חַג הוּא, חַג
לְיִשְׂרָאֵל

אֶשׁ! אֶשׁ!
עַל כָּל שְׂבִיל,
עַד אוֹר בְּקָר
פֹּה נָגִיל

גִּיל, צֶלֶיל,
כָּל הַלֵּיל!
ל"ג בְּעֶמֶר
לְיִשְׂרָאֵל!

קוֹשְׁשׁוּ עַץ וְזָרְדִים,
מִהָרָו הוֹסִיפוּ לִיקוּד
עוֹד נִצְּצִים בְּלֶהֱב-הוֹד.

וּלְדוֹת בְּמַעֲגָל
צֹאנָה בְּמַחֹל הַקֵּל,
וּמִצְלָתִים וְהַתֵּף
יִלְווּ הַשִּׁיר הַטוֹב.

אֶשׁ אֶשׁ עַל כָּל תֵּל,
מִי זֹרֵחַ? מִי צוֹהֵל?
גִּיל צֶלֶיל, מִי מִיֵּלֵל?
ל"ג בְּעֶמֶר בְּיִשְׂרָאֵל!

משתתפים: אורה אלון, נעמי מור, יהודה כהן, יואב גולן, צאלה גיצין, זיו בן סירה, תמר גולני, הלל צרי, מזל אלט, חוה ברייר, אילן אופיר, רמי יעקב.
נעדרו מהשיבה: יניב צור, אביב לשם
יו"ר ועד הנהלה: אורה אלון

1. דיון לבקשת הורי מערכת גיל הרך על החלטת מזכירות רחבה לסגור את מערכת גיל הרך בימי שישי במהלך חודשי הקיץ יולי אוגוסט

מוזמנים לדיון נציגי הורים, גל הלוי, מנהלת גיל הרך, קרלה ניימרקס, מנהלת חינוך חברתי. הדיון נפתח בהצגת החלטת מינהלת החינוך והמזכירות לסגור את מערכת גיל הרך בחודשים יולי אוגוסט בימי שישי בלבד, בסך הכל כ-7 ימי שישי. הסיבות לכך הינן רבות, חשוב לנו לאפשר לצוות המטפלות להתרענן לקראת שנת הלימודים הבאה ולהקל על מצוקת צוותים דווקא בחודשים אלה. לחלק מעובדות המערכת יש ילדים קטנים הנמצאים בחופשה, מצב זה יאפשר להן גמישות. אנחנו רוצים ליצור מצב של צוות מתוגמל ומרגיש טוב על מנת שיעבדו בקיבוץ לאורך זמן. החלטה שכזו תגרום לצוות "להרגיש טוב". מערכת החינוך רוצה להביא את צוותי חינוך הטובים ביותר שניתן להשיג ועלינו לשמרם בכל מחיר. בחודשים יולי אוגוסט המובילות לא נמצאות ויהיה קשה להשיג סיעות שיוכלו להחליף אותן. אין כוונה לגייס צוות עבודה שאינו מיומן לעבודה, בטח לא עבודת נוער. מיטל לוי מטעם ההורים הציגה את עיקרי הערעור על החלטת המזכירות. עלתה הטענה שלא נערך שיח מקדים עם ההורים והחלטת מינהלת החינוך לא התפרסמה מראש לפני הדיון במזכירות. סגירת מערכת הגיל הרך בימי שישי תפגע בהורים שעובדים. כמו כן, לא תאפשר להורים שעובדים במהלך השבוע זמן פנוי לסידורים אישיים. לדעת ההורים, ניתן למצוא פתרונות יצירתיים אחרים בלי לסגור את המערכת בימי שישי. סגירת מערכת צריכה להיות רק במקרים קיצוניים. קיבוצי העמק אינם סוגרים, מדוע אנחנו כן? דבר שיכול למנוע מילדי חוץ לרצות להגיע למערכת שלנו. **בסימום של דיון ארוך הוחלט להחזיר את הנושא לדיון נוסף בשיתוף הורים למועצת חינוך.**

2. סיכום תמחירי לשנת 2021

מוזמן מוטי אליאסי, תמחירן. מוטי אליאסי הציג את הסיכום התמחירי של הקיבוץ לשנת 2021 ואילן אופיר הוסיף ופרט על תוצאות הענפים ודברי הסבר.

תוצאות חקלאיות ועסקיות משקפות קיטון משמעותי לעומת שנה קודמת, בעיקר באבוקדו ובבננות בשל מחירי שוק נמוכים, למרות שתוצאות הענפים מבחינת היבולים היו מרשימות. הוצאות הקהילה נשארו כבשנים קודמות - גדולות, עיקר תקציבי הקהילה מועברים לתקציבי החברים.

ירידה בתמורה משכר עבודת חברים ב"גולן" בשל סיומי עבודה של חברים ותיקים. שער הגולן מתבסס על מפעל "גולן", שלמעשה מאפשר לאורך השנים את רווחת החברים בקיבוץ.

אילן הדגיש את הצורך בפיתוח עסקי בשער הגולן לאורך זמן ולא רק שמירה וחיזוק ענפים קיימים.

ענת לשם הציגה מצגת קצרה על יתרות הקיבוץ ומצבו הכספי.

בסופו של הדיון הוחלט להעביר את הסיכום להצגה בשיחת קיבוץ

גולן מוצרי פלסטיק

עודד שביט מסיים תפקידו כמנכ"ל "גולן"

לחברים שלום

ביום ראשון, ה- 15/5/2022 הודיע עודד שביט, על סיום עבודתו כמנכ"ל "גולן". עודד עובד בתיאום מלא עם דירקטוריון המפעל, ע"פ כל הכללים הנהוגים והנדרשים מחברה ציבורית הנסחרת בבורסה.

בהתאם לצורך נמשיך ליידע את הציבור בהמשך.

בכבוד רב,

יהודה כהן, יו"ר "גולן"

נוכחים: 3 חברים בחדר הישיבות, השיחה שודרה בערוץ הפנימי.

סה"כ חברים בקיבוץ: 286

יו"ר השיחה: הלל הלוי

מזכיר השיחה: רמי יעקב

סיכום תמחירי לשנת 2021

מציגים מוטי אליאסי תמחירן ואילן אופיר מרכז המשק

מוטי אליאסי הציג את הסיכום התמחירי של הקיבוץ לשנת 2021 ואילן אופיר הוסיף ופרט על תוצאות הענפים ודברי הסבר.

להלן פירוט עיקרי הדברים שעלו וצוינו בשיחה:

תוצאות חקלאיות ועסקיות משקפות קיטון משמעותי לעומת שנה קודמת, בעיקר באבוקדו ובבננות בשל מחירי שוק נמוכים, למרות שתוצאות הענפים מבחינת היבולים היו מרשימות. חשוב לציין את התוצאות הטובות בענף הלול והרפת השומרים על תוצאות טובות מקצועית וכלכלית, למרות הרעה בתנאי השוק של ענפים אלה.

ענף התיירות, למרות הקורונה והעדר תיירות נכנסת, ידע לשנות את קהל היעד ולהגיע לתוצאות כלכליות טובות.

הוצאות הקהילה נשארו כבשנים קודמות - גדולות, עיקר תקציבי הקהילה מועברים לתקציבי החברים.

אילן התייחס לענפים שלאורך זמן הינם גירעונים: ענף המזון נפגע קשות בשל מגפת הקורונה וסגירת התיירות, בענף הרכב בוצעו שינויים בעת האחרונה במטרה לייצבו, עלויות תפעול הברכה גדולות מאוד. כל זאת הביאו להגדלת הוצאות הקהילה.

הושם דגש על הירידה בתמורה משכר עבודת חברים ב"גולן" בשל סיומי עבודה של חברים ותיקים.

שער הגולן מתבסס על מפעל "גולן", שלמעשה מאפשר לאורך השנים את רווחת החברים בקיבוץ. אילן הדגיש את הצורך בפיתוח עסקי בשער הגולן לאורך זמן ולא רק שמירה וחיזוק ענפים קיימים.

בסופו של הדיון אילן הודה למנהלי הענפים והפעילויות על תרומתם למרות השנה המאתגרת. היות והסיכום הינו תוצאתי, הוא הוצג כדיווח והודעה בשיחה.

דרוש/ה מטפל/ת לגיל הרך

תיאור התפקיד:

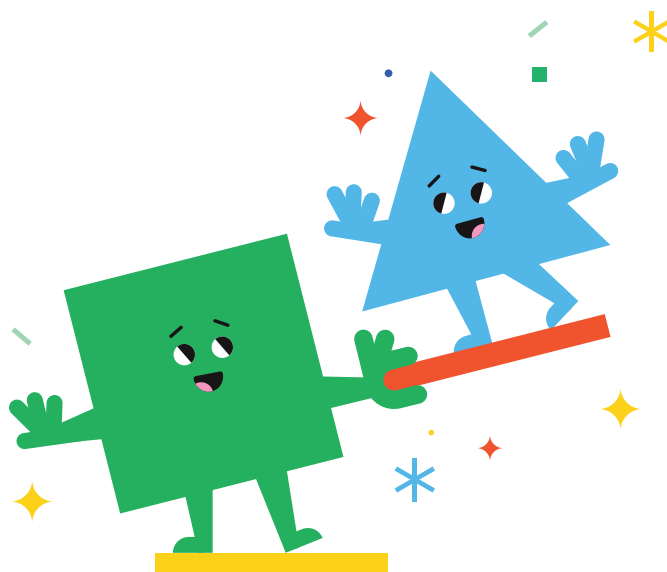
טיפול בילדים
אחזקת הבית
עבודה בצוות חינוכי
השתלבות בסביבה קיבוצית

דרישות התפקיד וניסיון נדרש:

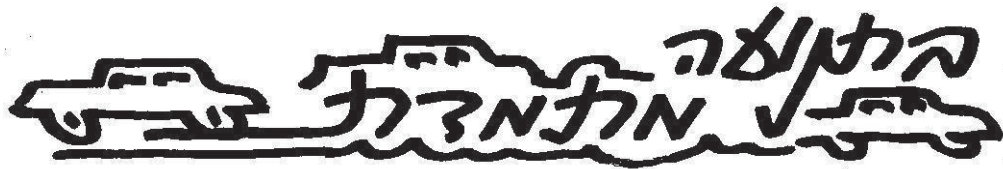
אהבה לילדים
יכולת עבודת צוות
אמינות
התחלה מיידית
ניסיון במגזר הקיבוצי- יתרון
נכונות ללמוד ולהתפתח בתחום

היקף המשרה: משרה מלאה

שעות עבודה: 7.00-16.00

לפרטים: חדוה שקד, מנהלת משאבי אנוש
קיבוץ שער הגולן, טל': 050-7496314

2.5.2022

לחברים שלום,

בתקופה האחרונה עשינו מספר שינויים בענף הרכב, במטרה לייעל ולתת שירות טוב יותר לחברים. מספר הנחיות ועדכונים לנוחותכם:

- החל מחודש מרץ עברנו לשיטת חיוב חדשה כדי לייעל את המערכת, לצמצם עלויות ולאפשר ליותר חברים להשתמש ברכבי הקיבוץ דרך 'הסידור'.
- הרכבים משמשים את אוכלוסיית הקיבוץ. הצרכים הם שונים, והסידור נעשה בהתאם לבקשות: נסיעות עבודה, נסיעות פרטיות, לשימוש הענפים במשק ובקהילה. אנחנו לקראת סיום עדכון תקנון הרכב, וזאת לאור שינויים בצי הרכב, אורחות החיים שלנו והשפעת אירועים ותקינה ארצית. התקנון יגיע לדיון במזכירות הרחבה, אל שיחת הקיבוץ וממנה להצבעה בקלפי.
- חשוב לי לציין כי המשרה של סדרן הרכב היא חלקית. למקרים דחופים מאד ניתן לפנות לסדרן, ולחברי הוועדה (אייל צמח, יזהר תורן, יעל קרני, וגיל אפשטיין).

כמה דגשים וריענון על השימוש ברכבי הסידור:

- אחריות הנהג להכיר את הרכב שהוא נוסע בו, לוודא בתחילת הנסיעה שהרכב ללא תאונות, ותקלות קטנות (פנצ'ר, תאורה תקינה וכו') וכלי נהג. וכמובן - מסמכים רלוונטיים (רישיון רכב בתוקף, ביטוח בתוקף, דף במקרה של תאונה).
- במידה ויש תקלה בסיום הנסיעה להודיע לסדרן לקבלת הנחיות לטיפול (יש לזכור שתמיד יש מישוהו אחריכם שצריך לנסוע).
- לשמור על ניקיון הרכב ולוודא הוצאת פסולת בסיום הנסיעה (לא נעים לבא אחריכם לקבל רכב מלוכלך).
- להחזיר את הרכב עם לפחות חצי מיכל דלק מלא.
- במקרה של תאונה - חובה לדווח לסדרן, גם על נזק קטן.
- תוקף הרישיון האישי או אישור רפואי: כדי להזמין רכב ולנהוג ברכבי הקיבוץ צריך להביא צילום רישיון נהיגה (לצלם את שני צדדיו) למשרד הרכב, או להשאיר בתא דואר של ועדת רכב. במקרה של אי הצגת רישיון בתוקף לא תהיה אפשרות להשתמש בסידור ולקבל רכבים.
- בסיום הנסיעה - להחזיר את הרכב למקום החניה ממנו לקחתם אותו.
- אלו הם מקומות החניה לפי הרכבים:

מגרש חניה מרכזי - רודיוס, סקאלה, ומיקרות 15 / 17 / 5

ליד משרד הרכב - מיקרות 33 / 34, מכון קירור - יונדאי 30 / 29 / 28 / 20I

בכבוד רב,

ועדת רכב, שער הגולן

יש אנרגיה טובה / עדכוני החשמליה

הקיץ מתקרב, מה מתקרב, הוא כבר כאן, עם החום הכבד ועם הדרך שלנו להקל על מועקת החום - הפעלת המזגן, שהוא כידוע גם זולל האנרגיה הגדול בבית.

ריכזנו עבורכם מספר טיפים ועצות לצריכת חשמל נבונה, יעילה, חסכונית ומתאימה לצרכים שלנו כאן בעמק הירדן. מוזמנים להשתמש בהם:

(1) בדיקת שעוני צריכת החשמל. הצריכה נמדדת לפי תעריף משתנה, לפי קריטריונים של עונות השנה, חגים ושבטות, ימי חול. השעונים מציגים חלוקה של חודשים, שעות וימים והחיוב נעשה לפי תעריפי שיא, גבע ושפל. חיפוש קצר בגוגל ותוכלו לראות (אפשר לקחת עותק ממני בחשמליה).

(2) טיפול במזגן הביתי, שהוא כאמור צרכן האנרגיה העיקרי בבית. דרך יעילה לצמצום היא העלאת הטמפרטורה במעלה אחת. אפילו מעלה אחת נוספת יכולה לחסוך עד כ- 20% מצריכת החשמל. בנוסף, הקפידו על ניקיון הרשת החוסמת אבק פעם בחצי שנה.

(3) שימוש בנורות LED יעילות: זה מצמצם צריכה והוצאות. הנורה עצמה יקרה יותר, אך משתלמת: השימוש בה מקטין את צריכת החשמל בכ- 90%.

(4) הפעילו מכשירי חשמל לפי מידת היעילות שלהם ולפי תעריפי החיוב. בררו מתי שעות שפל, ומתי החיוב על שיא וגבע. למשל הפעילו מכשירים 'זוללי' חשמל בערב.

(5) מכשירי חשמל ישנים צורכים יותר חשמל.. בחרתם להחליף מכשיר חשמלי כדאי לבדוק את הדירוג האנרגטי שלו - ככל שהוא קרוב יותר ל - A תחסכו יותר בחשבון החשמל.

(6) אם לא משתמשים - מכבים. למשל: כיבוי תאורה לא נחוצה בשעות תאורת השמש, כיבוי המזגן כשאין איש בחדר, ניתוק המטען של הסלולרי מהחשמל בגמר הטעינה, העברת המחשב האישי למצב "שינה" בכל פעם שאתם לא משתמשים בו.

צריכת החשמל הממוצעת של החברים בחודש מרץ 2022 הינה 537 ₪ למשק בית ממוצע צריכת החשמל של פנסיונרים שבחרו שלא לשלם חשמל - 648 ₪ למשק בית. ממוצע צריכת חשמל פנסיונרים שבחרו לשלם חשמל - 401 ₪ למשק בית. ממוצע צריכת חשמל של חברים שאינם פנסיונרים - 526 ₪ למשק בית.

דף פירוט צריכת החשמל נשלח לכל החברים במייל מדי חודש. מי שלא מקבל את דף הפירוט במייל, או מבקש לקבל את הפירוט בדרך אחרת מוזמן לעדכן את עינב אבישר פנסיונרים שבחרו שלא לשלם על צריכת החשמל (כזכור, זו החלטה של הקיבוץ שפנסיונרים יכולים לבחור אם לשלם על חשמל או לא לשלם. אם בוחרים לא לשלם - מוותרים על תקציב החשמל) - החל מחודש זה (מאי 22) תקבלו את פירוט תצרוכת החשמל שלכם, לידיעה בלבד. ללא חיוב.

עד כאן הפעם.

החשמליה

התיירות חוזרת בגדול

זו כבר לא רק תחושה ש"התיירות חוזרת", גם המספרים וההכנסות מעידים כי ענף התיירות כולו, וגם אצלנו בפרט, בהתאוששות מרשימה, אחרי שנתיים של קורונה שכמעט והביאו לכריתת הענף כולו.

שלמה אזרזר, מנהל "אל מול גולן", מציין כי מאז חודש מרץ החלו התיירים הראשונים לחזור אלינו. היו קבוצות ממדינות שונות בעולם. המגמה נמשכה באפריל, אז חזרו גם קבוצות חניכי תוכנית "תגלית". חזרו גם הסיורים לתיירים ברחבי הקיבוץ, ומפסח והלאה תיירות פנים של משפחות ישראליות.

ומה צופן לנו הקיץ? כרגע זה נראה טוב, יש לנו גם הזמנות של קבוצות, גם תיירות חו"ל וגם משפחות מהארץ שמיהרו והזמינו, אבל במדינה שלנו עם האירועים הביטחוניים שמפתיעים כל פעם מחדש אי-אפשר לדעת ב וודאות ודברים יכולים להשתנות. בכל מקרה, כרגע זה נראה טוב, (טפו טפו טפו).

בתיירות מבקשים להודות על שיתוף הפעולה והמסירות לענפי הקיבוץ עימם נמצאים בקשר שוטף: מכבסה ומחסן בגדים, נוי, פינת חי, מוזיאון, חדר אוכל, חשמליה, סטודיו לעיצוב שעושה את הפרסום ברשתות החברתיות, ובכלל לחברי הקיבוץ על הרבה מילים טובות ופירגון.

ימי האביב וההתחדשות הביאו עימם את חידוש הלוגו של התיירות. על עיצובו, יותר נכון על ריענונו, אחראי **עומר מיכאלוב**, שגם יצר את הלוגו המקורי. הלוגו בצבעים מרגיעים מבטא רוגע ושלווה כפרית, סביבה קיבוצית ירוקה ומזמינה.

”בקעת כנרות” - לקראת הכרעה

ועד הנהלה של עמותת ”בקעת כנרות”, המנוהלת על ידי ועד שהוחלט עליו בקיבוצים בית זרע ושער הגולן, יקיים שיחת קיבוץ משותפת לשני הקיבוצים ככל הנראה בתחילת יוני. נעדכן בהמשך על תאריך מדויק. במפגש יתארח ראש המועצה האזורית שלנו, **עידן גרינבאום**, ויוצגו למשתתפים שתי חלופות, מהן תיבחר אחת, שתגדיר מי הגוף הציבורי אליו יועברו זכויות החכירה בקרקע במקום וניהולו.

על פי החלופה הראשונה מוצע כי את הזכויות בקרקע כחוכר ראשי תקבל המועצה האזורית, והיא אשר תפעיל במקום פעילויות חינוכיות שונות. לפי הצעה החלופה השנייה יחזיקו בזכויות החכירה הסוכנות היהודית והמועצה האזורית, ושני הגורמים הללו יחליטו על הפעילויות במקום.

נורית קצירי, יו”ר ”עמותת בקעת כנרות” מזמינה את החברים להשתתף במפגש, להכיר וללמוד את הנושא, ובהמשך גם להצביע בעד אחת מהחלופות.

כך הולכים החופרים

מתחדשות החפירות ב”כפר הירמוכי”

בחודש יוני (24.6-12) יחודשו החפירות בשטח שהיה פעם בריכות הדגים שלנו, ועוד לפני כן היישוב הקדום, שזכה לשם ”הכפר הירמוכי”, שהתקיים לפני כ-7,500 שנים, גודלו לפי הממצאים היה כ-2 קמ”ר והתגוררו בו 1000 - 2000 איש. גילוי שרידי תרבויות מהתקופה הניאוליתית כאן העמידה את ישראל בשורה אחת עם המדינות המהוות את המרכזים החשובים של מחקר התקופה הניאוליתית, תקופת המעבר לחקלאות.

החופרים יגיעו בארגון של המרכז הצרפתי למחקר בירושלים ורשות העתיקות, והם יחפרו במשך שנים עשר ימים, קרוב לירמוך ולגבול, בהמשך לחפירות האחרונות שנערכו ב-2004. מיה צור מוסיפה עוד, כי במהלך ימי החפירות מתוכננים בשיתוף המוזיאון שלנו הרצאה על חפירות שער הגולן ותרומתן לחקר התקופה הניאוליתית, הרצאת ערב בפאב ”השפך” על הפקת בירה בתקופה הניאוליתית (זה תחום המחקר של אחד הארכיאולוגים שמובילים את החפירה) וטיול לירמוך בתיאום עם הצבא. ביום האחרון - סיור מודרך באתר החפירות.

אנה אייריך רוז, ארכיאולוגית מהמרכז הצרפתי למחקר בירושלים, אמרה לי בשיחת טלפון כי היא ושותפותה ד”ר ג’וליאן יוגה ועמיתיהם הארכיאולוגים יתמקדו בחיפוש ”ההתחלה” של היישוב הקדום, וזאת בשונה מהחפירות שהוביל פרופ’ יוסי גורפינקל אשר התמקד במאפיינים של יישוב הקבע. ספציפית, נחפש מתי ואיך החל השימוש בכלי קרמיקה, האם ”ייבאו” את השימוש ממקום אחר בלבנט, או שהשיטה היא מקורית. היא ציינה כי ישמחו להשתתפות של חברים משער הגולן ויישובי הסביבה בחפירות ובאירועים שנקיים בשיתוף המוזיאון במהלך שהותנו.

טקס ערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל

צוות הטקס

חששות רבים ליוו את הטקס הזה - רוח סערה ששברה את התורן, קרעה את הדגל והשכיבה את הכיסאות והלפידים איימה על קיומו. החזרה לקראת הטקס נערכה בתנאים בלתי אפשריים ומה ששמעו ה זמרים והקריינים היה בעיקר צליל של הז... הז... של הרוח ולא את עצמם שרים או קוראים. ואיך נוכל לקיים את הטקס בתנאים אלה. והקהל? למזלנו, הרוח שככה לקראת ערב, והטקס עבר בהצלחה. הקהל שמע והתרגש ושום דבר לא עף, נשבר או נקרע.

למי תודה ולמי ברכה?

לצח זוהר על הקמת המתקנים ומכלי הגז, הגשת הלפיד ושמירה על המדליקים.

לחשמלאים שהכינו את כל התאורה.

למגבירים המסורים, יהודה שריג וניר קיטאי

לצלמים עומר ורני קידר

ליואל קלס על כל הפלייבקים והרצף

לדני עמית וחבורת הזמר

לזמרים: לירון דגן, דוד דיאז ותלם עברי

למנחה חן אלה

לקריינים: שלמה חורפי, מאיר בן-עמי, רויטל זוהר ויעל מייזלס

למתנדבים שבאו ועזרו להקים את הנופלים

ולקהל שבא בזמן, הקשיב, התרגש והגיב.

תודה רבה מכל הלב!

צוות החג:

אסנת אלה, רחל קימינג, ניצן רימר, יואל קלס, אילה בן-עמי

(וכרמלה מאחורי הקלעים)

חגיגת 30 שנה מולדת

ניצן רימר, רכזת תרבות

תודה לצוות תוכן החג הנהדרות גלי חפץ-דרור והילה כהן.

לגלי - על תוכן איכותי ומושקע

ולהילה על ריקודים שהצליחו לאחד את כל קבוצות הגיל. זה היה מחזה מרגש. ממש.

לזיו בן סירה, גילי בן סירה, אביב לשם ובניה דרור - על הנחייה

לכל עשרות הרקדנים והרקדניות,

לדני עמית וחבורת הזמר.

ליואל קלס - על הפקה מוזיקלית מקצועית,

ליהודה שריג, טמיר פרידמן וניר קיטאי - על ההגברה

לאיה רוטבך - שארגנה קפה דשא מלא בכל טוב,

לרם אבישר - לא רק האוכל, אלא בעיקר על השירות,

לשחר עברי - על הזיקוקים,

לאופיר וענבר עברי - על דוכן בירה ועל זה שבזכותם עוד רגע קורה פה משהו מגניב ממש.

(מקווה ששמתם לב לשלט).

לרויטל זוהר, רכזת ועדת חיילים ולקדם גולני שהניף את הדגל.

לשלומית חפץ ותקווה גל על התלבושות והאביזרים

לנעמי מור הקריינית ולדני לסקה שהיה בן גוריון

לאמיר בוברוב - על דיסקו ילדים מושלם!!!

תודה רבה לכולכם!

תודה ענקית לדוד דיאז ולנוגה צור, עופר קיטאי, סתיו עמוס, אלעד חי, איתמר אלסטר,

מעין מורן, מיכל ליטבק, מיה פרידמן והילה אפשטיין. אין כמוכם!

תודה לכל מי שהגיע לעזור וליהנות.

ותודה מיוחדת לבן רימר, שעוזר לי לעוף..

שורשים / עינב רוגל ז"ל

בשבילי "השיבה לשורשים" היא האהבה לטבע, לחיים, לאדם. לא רק הדברים המורכבים אלא גם הדברים הפשוטים ביותר.

"שיבה לשורשים" היא המון דברים בשבילי. המון דברים קטנים שמצטרפים לתחושה פנימית חזקה גדולה וחשובה.

הדבר הראשון הוא המשפחה. קשר חזק למשפחה הקרובה - לתא הקטן שהוא בראש ובראשונה מסגרת חינוכית המקיף בהמון המון דאגה ואהבה המפרות אותי אך לעיתים גם חונקות. קשר למשפחה הרחבה הרחוקה פיזית וקרובה נפשית. משפחה המקפלת בתוכה סיפורי ילדות של סבא וסבתא על העיירה בפולין ועל ורשה, על העלייה הבלתי-לגאלית ארצה, על האחות וההורים שנספו בשואה, על האח שמת באמריקה בין גויים, על הנדודים מפולין לרוסיה ובחזרה לפולין, על איבוד הילדים של סבא, ועל העלייה ארצה לקרית-גת, עבודה בבניין ובמפעלים, ועל החינוך בקיבוץ בהיותו עוד אידיאליסטי, ועל האמונה הגדולה ביישוב הארץ ובניינה. סיפורים שמקרבים לעם היהודי ולהיסטוריה שלו.

בשבילי שורשים הם גם הנדודים באירופה, השואה, האבדון של חלק כה גדול ממשפחה שלא הכרתי ומהעם כולו.

בשבילי שורשים זו האמונה החזקה של סבא וסבתא בקיבוץ, בדרך החיים שלהם וההמשכיות של המלחמה למען חברה טובה יותר, צודקת ושוויונית. בשבילי שורשים זו המגבעת של סבא מקרית-גת, נרות השבת שסבתא מדליקה, ההגדה של פסח, שבת בבוקר כשסבא חוזר מבית-הכנסת. בשבילי שורשים הן התמונות בשחור לבן על רקע אירופה המזרחית, הקרה והקפואה לצד מרק קניידלך חם של סבתא, מצעים רקומים של סבתא של אבא.

"האדם הוא תבנית נוף מולדתו".

בשבילי שורשים הם ארץ ישראל. מקרית שמונה ונהריה עד אילת, מהכרמל, חיפה ועד באר-שבע והשוק הבדואי שבה. בשבילי, שורשים הם תל-אביב הסואנת, הלחה, שפת הים והחול הרב, עם ישראל בהמוניו וירושלים שחרדת קודש בה ליד הכותל ובמאה שערים, שאבניה זועקות ומספרות מיליוני סיפורים, אנשים בה מכל הסוגים, העמים, הגוונים והלאומים.

בשבילי שורשים זו הכינרת. העמק שבו נולדתי. הקטע של הירדן בין כינרת ודגניה העובר מתחת המוסד החינוכי ועובר ליד מנחמיה. בשבילי שורשים זה ואדי פיג'אס ועבודיה, זריחות משני העצים הצופים לעבר הרי הגלעד. בריכות הדגים של הקיבוץ, השדות, המטעים, הכפר מעבר לגבול "צמח פליטים", שתמיד עושה לי אסוציאציות שלקינוץ על משקל זה יכלו לקרוא "וארשה פליטים" או משהו דומה. רמת-הגולן והסיפורים על הימים שהסורים עוד ישבו שם ושלטו ביד רמה. המוזיאון של הקיבוץ המלמד על התרבות הירמוכית מהתקופה הפרהיסטורית. נהריים, מקום בו מתאחד הירמוך עם הירדן, רחצה מתחת מפעל החשמל הנטוש ומסילת הרכבת שפוצצה. טבריה שעל רקע מבניה העתיקים יש עכשיו בתי-מלון ופאבים מלאים בחיילי או"ם בהירי-שיער, וטבריינים גזעיים היושבים בארץ כבר דורות רבים.

בשבילי שורשים זה עמק-החולה, עכו, החרמון, צפת וסמטאותיה, ים-המלח וכן, גם יריחו. בשבילי שורשים זה יום הזיכרון לחללי צה"ל. זה יוסי מהכיתה של אמא, יורם הבעל של שפרה, אלדד שנפל במשגב-עם בגיל 19, אביקם שנפל על הבופור, מוטליה אבא של עדי וגליה האלמנה היפה והעצובה. בשבילי יום הזיכרון לחללי צה"ל הוא פחד על החיילים עכשיו שהם כל-כך צעירים, ממש עוד ילדים.

בכלל לא גיבורים, כמו שפעם חשבתי על כל החיילים.

בשבילי, שורשים זה יום השואה. המחשבה על שישה מיליון שנספו שם. שישה מיליון שנרצחו בדם קר, הספרים "מאה ילדים שלי", "האי ברחוב הציפורים", "אנה פראנק". "התקווה". מחשבות על אלה שאינם יושבים פה בארץ ש"יושבים אצל סיר-הבשר". בשבילי, שורשים הם החבר'ה הצעירים והחסונים השבים מטיולים באירופה, אפריקה, אוסטרליה, אמריקה והמזרח הרחוק לשדות של הקיבוץ, מחייכים, שזופים, עיפים ומרוצים בתום יום העבודה כשהשמש כבר שוקעת.

בשבילי שורשים זה לילות ללא שינה, מדורות מתחת לגשר שעל הירדן, מחנות ל"ג בעומר ב"בוסתן", טיולים בשבת עם החבר'ה בטרקטור או ברגל, ארוחות בוקר באמצע השדה, קפה ועוגיות על גדת-הירדן בלילות החמים, המון יתושים וקולות של לילה. בשבילי שורשים זו "שנת בר מצווה" עם משימותיה ופעולותיה. המסורת והאחריות. בשבילי, שורשים זה גם התנ"ך. למרות הכל. המסורת והדת. למרות ההסתייגויות, למרות השנאה למפרשיו בדרך אחרת משלי.

בשבילי שורשים זו השפה העברית, השיר על אליעזר בן-יהודה, עמודי התווך של השירה והספרות העברית לצד יואל משה סלומון, חנה סנש, שרה גיבורת ניל"י, בר-כוכבא, המכבים, טרומפלדור, שמות ומקומות: ביתר, מודיעין, זכרון-יעקב, תל-חי.

בשבילי השיבה לשורשים היא האהבה לטבע, לחיים, לאדם. לא רק הדברים המורכבים אלא גם הדברים הפשוטים ביותר. טיולים, פרחים, ציפורים, שקיעות באדום וזריחות בוורוד ותכלת. גשם המשקה את השדות, קשת בענן, שלג על החרמון ביום בהיר, כנרת שקטה, כחולה וגועשת ואפורה. ממטרות ביום קיץ חם, צבאים ושפני סלעים, נחלים זורמים, סחנה ודן קרים כקרח. נתזי מים במפל התנור, גמלא המתנשאת ומזכירה את עברה המפואר, כשמאחוריה הכנרת והנשרים המקננים בה מזכירים את המתאבדים הרבים. מצדה הנישאת אל-על ושבח ומזכירה גבורות לוחמיה. רגליים יחפות מלאות קוצים בקיץ, מגפיים בשלוליות החורף. עבודה בבנות, זיעה מלוחה, ארוחת בוקר בריאה ומזינה.

אך במציאות ישנם גם האנשים בערים הממהרים כל הזמן, רודפים את השעון. אנשים עצבניים, לחוצים, צועקים. האנשים בקיבוצים שאיבדו את החזון. היורדים שרצו לעשות כסף, איבדו תקווה וחזון ואבדו לנו היושבים פה. אנשים שאנחנו השורשים שלהם - הנטועים חזק בארץ הזאת. ארץ שאינה זבת חלב ודבש, ארץ שבה בעיות, מאבקים, מלחמות שכול, אך רק בה שורשינו יכולים להעמיק לחדור.

נכתב במסגרת מבחן מתכונת בחיבור עברי, בכיתה י"ב 1989, עינב בת 17.

על חיבור זה זכתה עינב בפרס מטעם משרד החינוך.

קטע ממנו קראה יעל מייזלס בטקס ערב יום הזיכרון, לבקשת הקהל אנו מביאים אותו כאן במלואו.

רוח סערה בערב יום הזיכרון

יעקב שן

למה נשבר התורן?

הייתה רוח חזקה בשעות אחה"צ והדגל נתפס בענפים של העץ ויצר מפרש גדול. הרוח נשבה בו וכופפה את התורן שהוא בסך הכל צינור אלומיניום מלפני שנים רבות. מספר חברים נחלצו לתיקון מהיר, ביניהם ינון לשם המסגר שחתך את הקטע השבור, ריתך ואז הוכנס חזרה התורן לעמדתו הקבועה. כל זה קרה זמן קצר לפני התחלת טקס הזיכרון. הכיסאות שהתהפכו הוחזרו גם הם למקומם. הציבור שהתכנס לערב הזיכרון לא ידע כלל מה קרה כמה שעות קודם לכן.

קצת הסטוריה של התורן

לפני 40 שנה עיצבנו לראשונה את טקסי יום הזיכרון לנספים בשואה ולחללי מערכות ישראל. מאז הוא מתקיים בקביעות כל השנים.

בתחילה היה זה טקס קצרצר של 7 דקות בו הורדנו את הדגל לחצי התורן, קראנו את ה"יזכור" של צה"ל ושרנו את התקווה.

במשך השנים הקמנו במה קטנה, עיצבנו את לפידי הזיכרון לנספים בשואה ולחללי שער הגולן והמשואה הגדולה, הדולקים על גז לאורך כל ימי הזיכרון, והוספנו קטעי קריאה לתת יותר תוכן לטקס..

הטקסים המכובדים הפכו למסורת ונשמרו עד היום.

חברנו חיים ברגל ז"ל עיצב את המשואה, האבוקות ומתקן הפרחים לזכר ששת המיליונים.

בתחילה הוצב התורן על בזנט מדי שנה, ולאחר ימי הזיכרון פורק והוחזר למחסן הכיפות.

לאחר שנים בנינו מתקן ליד במת הזיכרון והתורן עומד שם דרך קבע כל השנה.

הגיע הזמן להקים תורן יציב חזק וגבוה עם סידור מתאים להנפת הדגל.

כן יהי רצון.

דרך המשקפיים שלי / סדרות מומלצות

יפה עברי-קפון

"חסדי האלוהים"

הטור הזה מוקדש לאוהבי ז'אנר המערבון, ז'אנר שכמעט כבר נעלם מהעולם, אולי כי תמיד הציג עולם מפוצל. השאלה האם טבע האדם טוב או רע מנעוריו היא שאלת מפתח במערבונים. כילדה ראיתי המון מערבונים עם אבא שלי וגם סרטי קראטה. האם זה היה מותאם גיל? התשובה חד משמעית היא "לא". אבל אבא שלי העביר אליי את התשוקה לקולנוע. בכל מקרה, הערצתי את ג'ון ויין, שחקן מיתולוגי, גיבור ילדות. לימים גיליתי שאולי לא בכדי היה שחקן מערבונים וכי בעמדותיו היה שמרן מאוד עד גזעני. אני עדיין זוכרת לו את "ריו בראבו", סרט עטור שבחים, גם בזכות הופעתו הנדירה של דין מרטין, שהיה קומיקאי אדיר, זמר, מולטי טאלנט בזכות עצמו. בהופעה נדירה משותפת במערבון, הם יצרו ביחד סרט שניתן לראות אותו גם היום ועדיין לא נס-ליחו למרות שנוצר לפני שישים שנים.

בטור הרביעי אני ממליצה לכם על סדרה בשם "חסרי האלוהים", המשודרת בנטפליקס. זה מערבון המושך שבעה פרקים, כל פרק אורך כשעה ורבע והסדרה כולה משרה חוויה של סרט אחד ארוך.

זהו מערבון מסוג אחר, מורכב, לכל דמות הסיפור שלה, המסופר בדרך של זיכרון, כלומר העלילה נעה קדימה ואחורה בזמן. כל דמות היא מורכבת ורב-ממדית, אין יותר טובים או רעים, בכל טוב יש גם רע, בכל רע יש גם טוב.

במרכז העלילה עיירה סביב מכרה פחם, שכל הגברים בה נהרגים בתאונה במכרה, וכל נשותיהם נאלצות להתמודד עם סכנות האורבות לפתחן.

יש בעלילה דמויות גבריות עם קונפליקטים פנימיים, לאו דווקא הגיבורים בסיפור, ומשתקפת דרכן דמות הגבר החדש, שהוא קצת אנטי גיבור, שאפשר להזדהות אתו. הדמויות הנשיות פיקנטיות, מועצמות, פמיניסטיות מבלי דעת.

למי שאוהב סדרה מהסגנון של פעם, המתפתחת בקצב איטי אבל מעניקה ממד ראליסטי להתיישבות האמריקאית במערב, על כל קשיי היומיום והאתגרים והיופי של חיי הקהילה. הדמות הראשית בסדרה תהיה מוכרת לרבים, מכיוון שהיא שיחקה את האחות הבכורה בסדרה "אחוזת דאונטאון". גם כאן משחקה מותיר רושם עז על הצופה.

לא קל ליצור מערבון אמין בזמננו, והסדרה הזו נותנת כבוד לז'אנר ומקפידה את השיח מדרגה. מומלץ בחום.

צפייה מהנה.

צמחים שקשורים אצלי לאבא

יובל קוצר, בנו של יורם ז"ל

עץ סיסם הודי - הזיכרון היחיד כמעט שיש לי מאבא, קשור בעץ הזה. בדשא דירת ההורים (הזמנית) בקיבוץ שער הגולן, צמח עץ סיסם הודי. כשהגיע לחופשה משירות המילואים שלו (או בסיומו), חיבק אותי והוציא מכיס חולצתו הצבאית שקית סוכריות גומי ונתן לי אותן, הן היו חמות. זה היה תחת עץ הסיסם המצל.

אחרי שנים נכרת העץ, כנראה, לבקשת מי מהדיירים שעברו לדירה הזאת והעץ הפרוע הזה לא היה לטעמם. (עצי סיסם הודי אחרים, צומחים עדיין ממש בסמוך כבר יותר מחמישים שנה מאז ומעידים עליו. לאחר חיפושים, מצאתי שתיל צעיר של סיסם הודי, אותו אשתול בקרוב מול ביתנו בגולן).

עצי הדד - אבא ניהל את ענף גן הירק בקיבוץ, בו עבדה גם סבתי, יהודית (שיחד עם סבי שלום היו ממייסדי הקיבוץ, ושגם נשים צעירות לא יכלו להתחרות בחריצותה בעבודות גן הירק השונות) ואמי שפרה. אבא יזם והספיק גם לפתח מיכון חקלאי, בין השאר כדי לייעל את קטיפת החצילים בערוגות הסבוכות.

לאחר תקופה בגן הירק, נקרא לנהל את ענף הפרדס (המקרטע) בקיבוץ. בין היתר, יזם ויישם במהירות שינוי אגרוטכני, שמנע את תמותת עצי האשכולית מגומוזיס כתוצאה מהשקיה בהצפה בערוגות מדופנות, שהייתה נהוגה בזמנו.

זכור לי (זה הזיכרון השני ממנו, כל השאר כנראה נמחק) אחר הצהריים חורפי אחד, כאשר ישבתי לידו על מפתן הדירה הצר מבטון מוחלק, והוא נעל את נעלי העבודה שלו כדי לשוב לפרדס ולהכין את הצמיגים שהיו מבעירים שם בלילות קרה בחלקות המועדות לפגיעתה.

במהלך השנים, נטעתי אצלנו בגן אוסף מיני הדדים מגוון, ולפני שנתיים נטעתי עם שותף חלקה ניסיונית של תפוזי 'סנגווינלי' במרכז הגולן. החלקה סבלה מחלות ילדות שונות, ולשמחתי, התעוררה מהחורף וממש התחדשה והבריאה באביב הזה.

ורד 'גליקה אופיסנילס' או 'ורד הרוקחים' - את הורד העתיק הזה שמוצאו מוורד הגליקה הבוטני מצאתי שורד עשרות שנים ופורח לצד כביש בצפון הגולן, סמוך למבני צבא סוריים.. העתקתי ממנו ענף עם שורשים, אלי לגן. גם בגלל שפורח אצלי רק בפרחים בודדים מדי אביב, הוא שונה מכל שיחי הוורדים שופעי הפריחה עכשיו בגן. ורדים קשורים אצלי לגינת הוורדים

של הסבים בקיבוץ שער הגולן, שם התנסיתי כילד גם בהכנת מי ורדים. הורד הזה מתחרב דווקא לאבא, שלחם במלחמת ששת הימים כמפקד טנק בכיבוש הגולן, ובילקוטו היו מצויים תמיד מגדיר צמחים וזכוכית מגדלת. ייתכן ופגש בו.

אבא נפל במהלך שירות מילואים במלחמת ההתשה, בשנת 1967, בתקרית ירי עם שריון

ירדני עדיף, בסמוך לגשר אום-שורט בבקעת הירדן, מפגיעה ישירה בטנק עליו פיקד. לפני מספר שנים, הבשילה בי ההחלטה לבקר בפעם הראשונה במקום בו אבא נפל. בזכות התיאום של אילן אשל משער הגולן עם גורמי הצבא (יש צורך לעבור את גדר המערכת באיזור זה) הגענו, בני המשפחה וחבריו, עד למקום הנפילה המשוער. עם הירידה מהמישור לתוך בתרונות החוואר הצופים לנהר הירדן ולגשר, בנוף שנראה לי שומם לגמרי מכל יצור חי, עמד וחיכה צבי שהתבונן בנו בסקרנות.

אל תשליכני לעת זקנה?

או אולי: הכושי עשה את שלו, הכושי יכול ללכת...

ענת גרונר

ובכלל נראה לי שהכותרת הנכונה היא: חשבון נפש. עבר חודש מאז הובאה מרגלית לקבורה, חודש שבו נשאלנו לא אחת, אז ממה היא נפטרה? נכון - היא לא היתה צעירה. נכון - היא היתה אישה חולה ולא בריאה. נכון - די נמאס לה לחיות. והכי נכון - שברון לב! ברגע שהיא "הרימה ידיים" וויתרה על הבית שלה, ידענו שזה הסוף. ופה מגיע עניין חשבון הנפש: כיצד הקהילה התומכת של שער הגולן, הקהילה שחרטה שנים על דגלה את עיקרון ההדדיות, השיתופיות, העזרה לחלשים - אותה קהילה מחוקקת גם תקנה (שעדיין לא הוכח שאכן חוקקה), שגם אדם שעדיין צלול בדעתו צריך לפנות את ביתו למען קליטה? ואם לא, אז עליו לשלם סכום גבוה מתקציבו. אדם שעדיין מגיע מדי פעם לביתו, הבית שבו אצורים כל חייו וזכרונותיו, תמונות, ספרים, מסמכים ועוד ועוד - צריך לוותר על הבית! וכששאלנו מדוע היא צריכה לשלם סכום כה גבוה מהתקציב הנמוך גם ככה (בתור דיירת ב"בית הדרי") עבור אחזקת אותה דירה ברשותה, התשובה היתה: הקיבוץ לא באמת זקוק לכסף הזה, זה פשוט מעין קנס לזרז תהליך של פינוי הדירה. אז, כמובן, שלא אגיד שמרגלית נפטרה בגלל הקיבוץ, אבל אני יכולה להגיד שנפטרה ב"עזרתו" של הקיבוץ. אני מכירה בחור שלפני כ-10 שנים התגייס לאחת מחטיבות החי"ר. כמו כולם ניגש גם הוא לגיבוש הסיירת של אותה חטיבה שהיה אמור להימשך כיומיים. לאחר כ-4 שעות פרש אותו בחור מהגיבוש, ובתום הגיבוש זומן לראיון ונשאל מדוע פרש מרצונו לאחר זמן כל כך קצר. התשובה שלו היתה: אני לא מוכן להגיע למטרה שהיא לעבור את הגיבוש ובדרך לדרך ולרמוס (פיזית) על אחרים שכשלו, נפלו או מעדו... כמובן שבאותו הרגע התקבל אותו בחור לגדס"ר גם מבלי לעבור את הגיבוש. ואולי גם הקיבוץ דרך הסיפור הזה ילמד שאין להגיע למטרה ובדרך לרמוס, לדרך ולקצר את חייהם של אנשים מבוגרים בעודם עדיין צלולים. חומר למחשבה..

הקלע מספר אחד

רועי דרור, נכדם של לוי ז"ל וזיוה דרור זכה במדליית זהב אישית בתחרות הקליעה "גביע ורניקה", שהתקיימה בסלובניה, בקטגוריה של קלעים מתחת לגיל 18. התחרות נערכה כ"חימום" לתחרויות כמו גביע אירופה לנוער ואליפות אירופה לנוער, ורועי ניצח 22 קשתים מ-8 מדינות.

בירכתי את רועי על ההישג המצויין, והוא סיפר לי שענף הספורט בו הוא מתחרה נקרא ירי בקשת מסוג ריקרב (זה ענף אולימפי). התחרות נמשכת שלושה ימים. ביום הראשון של התחרות כולם יורים 72 חיצים ומדורגים לפי תוצאות הירי. בקטגוריה שלו ירו למרחק של 60 מטר.. ביום השני כבר מתחרים אחד מול השני, בהתאם לדירוג בו סיימו את היום הראשון. ביום השלישי מתחרים על המדליות.

את שלב ההדחה הוא עבר אוטומטית כי דורג שני במוקדמות. את השמינית, רבע וחצי גמר הוא ניצח 6:0, ואת הגמר ניצח בשוט-אוף: "הגענו לשוויון 5:5, המתחרה שלי ירה 10 ואני יריתי x שזה עיגול קטן בתוך ה-10, אז אני הייתי יותר קרוב למרכז וניצחתי. המטרה היא מטרת עיגולים".

רועי מתאמן מגיל 14 וחצי (בערך) במועדון כפר סבא. הוא מתאמןחמישה אימוני ירי בשבוע, מתוכם אחד במסגרת נבחרת ישראל, ובנוסף יש לו שלושה אימוני כושר בשבוע, כך שבסך הכל יש לו 20 שעות אימוני ירי ו-4 שעות כושר בשבוע.

כל הכבוד על ההישג האדיר, ובהצלחה באליפות אירופה, וב...אולימפיאדה!

תולדות ספרים

חמש על המצף

אל תשאלני אותי לעולם - נטליה גינצבורג
 פריטת מיתרי הלב - הייזל פריור
 מערבה - מוחסין חאמיר
 תיבת הזכרונות - קתרין יוז
 להילחם או לברוח - סמנתה יאנג
 ארבע הרוחות - כריסטין האנה
 הזקיף - לי צ'יילד
 חנות הספרים האחרונה בלונדון - מדלן מרטין
 המקדש השלישי - אברהם ב. יהושע
 שומר אמונים - ג'ון לה קארה

קריאה מהנה!
 יעל קרני

חברים כ/תבים

מלחמה לעצמאות // רפי הלמר

הערבים לא הסכימו לתכנית החלוקה ועשו טעות,
 פתחו במלחמה נגדנו והתחילה מלחמת העצמאות,
 המחתרות התאחדו יחד עם הפלמ"ח וההגנה,
 ניצחנו במלחמה, וכולם ביחד הקימו מדינה.

המדינה נכבשה כולל עמק הירדן הנגב והגליל,
 מספר היהודים במדינה החדשה הצעירה הכפיל,
 בן גוריון קרא למדינה החדשה ישראל,
 היום יש לנו מדינה חזקה תודה לצה"ל ולאל.

בששת הימים הערבים התחילו ושוב טעות,
 לא נגמרה והמשיכה מלחמת העצמאות,
 נכבשה ירושלים המזרחית, רמת הגולן והשומרון,
 אני תקווה שששת הימים תהיה הכיבוש האחרון.

בית שער הגולן
אבל על מותו של
שאול בירמן ז"ל
בן קיבוץ שער הגולן
ומשתתף בצער המשפחה

לזכרו של שאול בירמן ז"ל

אבא שלי אהוב, אהוב,

אהבה זו המילה שמתחברת לי הכי חזק אליך.

אבא של חום ואהבה, של מגע, קרבה ונתינה. של חיבוקים ארוכים וחזקים.

כן, גם אבא של חוזק ועוצמה.

כל הילדות שלי הייתי משוכנעת שאתה הכי חזק בכל העולם, מנצח את כולם בהורדות ידיים, ובהמשך תמיד חזק כל כך אל מול האתגרים שהחיים זימנו לך, לעולם לא נשבר, לא בוכה, לא מתפרק. כשהייתי בת שש בערך צירפת אותי לשמירת לילה במגדל השמירה הצופה אל הבריכות. זה היה זמן מיוחד שלי ושלך לבד. שרנו יחד את "חורשת האקליפטוס" והסברת לי מילים כמו 'תפאורה' ודומיה. הייתי ילדה עדינה ורגישה, ולפעמים סבלתי מהצקות של הבנים. הסברת לי אז שחשוב לא להראות חולשה, ואני הפנמתי. אולי יותר מדי...

אבא של סיפורים

מתרפק בנוסטלגיה על סיפורי הילדות, על אהבות ועל חוויות מהצבא, על שטויות שעשית ועל רגעים מרגשים שחווית, סיפורים שנבנה בהם לאט המתח ותמיד מגיעים בסוף לפאנץ' מוחץ. בדיחות מקוטלגות שנשלפות בהתאם לסיטואציה. בתקופת הקורונה פצחנו בסדרת פגישות זום משפחתיות שנקראו "סבא שאול מספר", ושמענו בשקיקה סיפורים מתקופות שונות בעברך. איזה מזל שהקלטנו את רובן. לא הבנו אז כמה מהר הן יהפכו לזיכרון, לרגעים משמחים כל כך שכבר לא יחזרו. הסיפורים הם חוט שזור בכל פגישה איתך. בכל שיחת טלפון שלנו היית מספר חוויות מהזמן האחרון, על בילויים שבילית ועל אנשים שפגשת.

כן, ממש אבא של אנשים.

יוצר קשר עמוק ואנושי עם כל אדם שאתה פוגש. תמיד בנתינה, בתשומת לב, תמיד רואה אנשים. גם את אלה שנעלמים ונסתרים כאילו. לפני כמה חודשים קפצנו לבקר, ונפגשנו יחד בגר' בחריש. אחר כך הלכנו יחד לסופר והמאבטח בכניסה כל כך התרגש לפגוש אותך. עצרת לידו, שאלת מה שלומו ומה שלום המשפחה. ראיתי שמדובר בקשר משמעותי. עם כל אחד היה לך דיבור, כל אחד זכה ממך לברכת שלום חמה. החלפת המון עבודות בחיים, אבל בסוף נשארתי הכי הרבה זמן בעבודות שקשורות לטיפול באנשים בעבודה הסוציאלית, ברפלקסולוגיה ובעיסוי. היית משענת עבור אנשים רבים וכל כך הרבה אנשים אהבו אותך ושקעו איתך בשיחות.

אבא של מילים.

בכל יומולדת כותב ברכה מחורזת ומקריא ברוב פאר והתלהבות. כותב גם למגירה, ומדי פעם שולח לנו הגיגים ושירים. רק לאחרונה כל כך התרגשת וכעסת על המלחמה באוקראינה וכתבת אוסף שירים עם מילים חדשות לשירים הרוסיים שכה אהבת.

אבא של שירים ושל מוזיקה.

שורק מגיל 5 סונטות של באך, ומאז שורק כל החיים. מפליא לנגן בחצוצרה באירועים ובחגיגות, תרועות בטקסים ותזמורת חתונות בקיבוצים דתיים, הופעות שירה בקיבוץ בשלישיה עם גדעון ועמוס בחתונות. פורט בגיטרה בערבי שירה בציבור.

בתקופה הקשה האחרונה בבית החולים השמענו לך המון מוזיקה. כשעוד יכולת לדבר איתנו ביקשת לשמוע יצירות מוזיקליות מתקופת הבארוק וגם שירים ישראלים. אחר כך בזמנים הכואבים כל כך בטיפול נמרץ השמענו לך את השירים שביקשת, שאהבת - שירי ארץ ישראל הישנה והטובה - צילה דגן ואסתר עופרים ומיכל טל ונתנאלה. את הגבעטרון שלא כל כך אהבת, ולכן הדופק שלך קפץ כששמעת, את האדג'יו של אלבינוני שהעלה בעיניי דמעות בכל פעם, ויותר מכל את "כאן ביתי אל מול גולן" שהופעת בו במחזמר יום הולדת 25 (נדמה לי) לשער הגולן. אבל ליבך נדם לפתע דווקא עם השיר "אהבת פועלי הבניין", כשלרגע בחרנו מתוך הבכי לשיר שיר שמח.

בחודש וחצי המסוייטים שעברנו יחד כאילו כל זה נעלם, ולרגע אפשר היה לשכוח את מי שאתה באמת. זה לא היית אתה. ראינו אותך חלש וכאוב, סובל נורא אבל שומר את הכאב בפנים. ובזמן שאתה הלכת ונחלשת משהו בנו הלך והתחזק. כולנו, כל הילדים שלך, החלטנו שלא נשאיר אותך לרגע לבד. תמיד יהיה לצידיך אחד או יותר מהאוהבים אותך. גילינו מחדש את העוצמה והקשר שבינינו, ואני מאמינה שזכית לראות את זה ולשמוח בכך.

גידלת ילדים מדהימים והיית גאה בנו. בחיים שעיצבנו, בבחירות שעשינו ובמשפחות שכל אחד מאיתנו בנה. אני מאמינה שהיכולת הזו להיות אנשים שמחים ואוהבים למרות המשברים שעברנו קשורה לבסיס האיתן שקיבלנו ממך, בסיס של אהבה וביטחון בטוב של העולם.

אבא חזק שלי, קשוח מבחוץ אבל רך ואוהב מבפנים. אפילו ברגעים הכי קשים שלך שמרת על פאסון. הורשת לכולנו בלי מילים את העוצמה הזו. גם אני כמוך תמיד חזקה, אבל בחודש האחרון נגעתי בכאב הפועם ואפשרתי לעצמי להיות גם רכה וחלשה, עצובה ודאוגה ולכאוב כל כך את לכתך מאיתנו. מוקדם מדי, בדיוק כשהיה נראה שהגעתם למנוחה ולנחלה, שטוב לכם בביתכם הנעים בחריש. שאתה נהנה משחייה ורכיבה באופניים ומחוג קרמיקה שלפתע התמסרת אליו, שאתה שמח עם כל הילדים והנכדים המקסימים, עם בני הדודים ועם החבורה המדהימה שמצאתם לכם בחריש.

אז אתה עוזב אותנו ברגע של שיא, רגע של סיפוק מהחיים, של המון טוב. ירדן אמר לי, שאם החיים הם סרט, זו נקודה שבה היה הסרט מסתיים. אבל אם כל כך טוב - למה לעצור עכשיו? למה אי אפשר עוד קצת למשוך את כל זה?

מבטיחים להמשיך את הקשר המיוחד הזה שבינינו, האחים. בטוחה שהמורשת שהשארנו לנו תמשיך ותפעם בנו ותעבור במשפחה כחוט השני גם לדורות הבאים, מורשת של אהבה ונתינה, של מילים ומנגינות, של עוצמה ורגישות ושל אנושיות פשוטה וכנה. שלך תמיד, בכאב גדול ובהודיה על מה שהיית בשבילי,

הילי

לאבא,

הדרכים בין בריכות הדגים כבר יבשו, דגים חדשים הובאו ואוכלסו, פרחים צבעוניים הנצו בצידי השביל, נערמו ערימות חצץ על מכשולי הבוץ, הטרקטורים חזרו לנסוע הלוך ושוב, השקנאים בדרכם חזרה למאגר, הרוכבים כובשים בדרכם עשבים שוטים, אך האופניים שלך נשארות מכוסות בשחור. קורי עכביש נטוו בגלגליהם, כתמי חלודה מרצדים בהיקף גלגל השיניים.

לא תרכב עוד.

לא תבוא בבוקר (לא מוקדם מדי).

לא תצא עוד במהירות לדרכך.

לא אראה אותך שב במסלולך באיטיות.

לא נשתה יחד קפה (שיצא לי טוב מהמכונה).

לא נחליף סיפורים: אני על העתיד ואתה על העבר.

לא תרכך לי את הכתפיים בידיך החזקות והמנוסות.

החיבור עדיין פה, אתה נמצא ותמיד תהיה חלק מהנוף, בריכות הדגים שאהבת כל חיידך, השדות והטרקטורים אליהם יצאת ברינה בילדותך, הנסיעות והנדודים שהיו תמיד חלק מחיידך וכמובן השיחות והמגע שאהבת לתת בשנים האחרונות.

אתה כאן קרוב אלינו.

ונמשיך לדבר לנצח.

אוהב,

יוני

העולם אחר בלי שאול.

מותו בלתי נתפס. שאול, אמן השיחה הקלה, מלך ההומור, הבדיחות והחידוד הנצחי. גבר מלא חיוניות, אופטימיות, ממגנט אליו חברים, מרתק עם סיפורים מעניינים. שאול - לא יהיה עוד איתנו, וישאיר אחריו חותם של חסר, שלא יתמלא עוד זמן רב.

חמש שנים מבדילות בינינו ועבורי, אחותו הצעירה - היה אלוף ילדותי ונעורי.

שאולי, אחי האהוב הלך לעולמו... ואני כבר מתגעגעת... עדיין לא השלמתי עם העובדה שלא אראה אותו עוד, שלא אשמע את קולו העמוק שאהבתי, את סיפוריו ותיאוריו, ולא אחוש בחיבוקו החזק והמרגיע.

לא עוד. לא עוד תיפתח דלתנו ואתה, שאולי, מחליק פנימה עם קסדה ומדי רוכב אופניים, לאחר שדיוושת מקצהו המערבי של עמק חפר אל זה המזרחי, אלינו למעברות.

"רק כוס קפה", אתה אומר, אבל השיחה כבר גואה וגולשת ואנו שוכחים איך הזמן עובר. ואז "אניס מחכה לי", ואתה חומק החוצה בדרך הביתה.

יצרת שבט מופלא של בנים ונכדים. חמשת בנותיך ובניך, הנהדרים אחד אחד, ו-14 נכדיך

האהובים התייתמו מאבא וסבא חס, מעניק ואוהב - הכי טוב בעולם.
אחותנו יעל, אהובתנו, נפטרה לפני שנה וחצי. קשה לי כל כך לאבד את שניכם בפרק זמן כל
כך קצר. אוהבת אותך כל כך, שאולי.

אחותך מירי

סבא שאול.

סבא.

תמיד ייצגת בעיניי חוזק ויציבות. לא סתם סיפרו עליך שאתה האיש הכי חזק בקיבוץ. אני
חושב שהשם הזה שיצא לך (או אולי רק לא הצלחתי לדמיין בעצמי איש יותר חזק ממך) הגיע
גם ממבנה הגוף המוצק שלך, אבל גם מקור הרוח והשדר שכל עוד אתה בסביבה יהיה בסדר.
גם תמיד היית סבא מפנק. אני זוכר איך פעם בשנה בערך, ההורים היו שמים אותנו בבית שלך
ושל אניס בהרצליה, וידענו שהיום יהיה יום כיף. היינו הולכים לסרטים, אוכלים פעם ראשונה
בחיים צלעות כבש ומרגישים איך זה כשיש לנו סבא שהוא רק בשבילנו ואפשר לעשות איתו
כל מה שבא לנו.

השיא השני שהיית בו ה"הכי בקיבוץ" זה מספר הבדיחות הכי טוב. אני זוכר איך כשהיית
ילד היית מספר לי בדיחות והייתי נורא צוחק, וכולם היו אומרים לי שכל עוד אני ילד ואתה
לא יכול לספר לי את הבדיחות למבוגרים אנחנו משחקים עוד במגרש של הקטנים.
אני זוכר איך אני ואורי ישבנו ביחד במרפסת של הבית של סבתא גיזה בקיבוץ וסיפרת לנו את
הבדיחה על הבריטי שלימד עכביש לנגן בכינור. אני חושב שבמשך רבע שעה אחר כך אני ואורי
לא הצלחנו לנשום מרוב צחוק. אחר כך כשניסיתי לספר את אותה הבדיחה לחברים, כדי שגם
הם ייכנסו לאותו מצב כיפי, נגמרה הבדיחה והם המשיכו להסתכל עליי ולחפש המשך, ושם
הבנתי שאת הכישרון שלך אי אפשר לחקות.

כשהתבגרתי, התחלנו לדבר כמעט על בסיס שבועי בטלפון. אני הייתי מספר לך מה אני עושה
בצבא ואתה היית מספר לי סיפורים על הצבא שלך. במהלך החיים שלך הספקת להיות כמו
פורסט גאמפ קטן שנמצא בכל האירועים המכריעים בתולדות המדינה, מלהיולד להורים
ציוניים שקמו לילה אחד, בנו יחד עם כמה חברים מגדל באמצע שום מקום והקימו שם
קיבוץ, דרך ילדות בלינה המשותפת על ערכי "השומר הצעיר" (גם אם לא תמיד היו אלה
הערכים שהובילו אותך), לחמת במלחמת ששת הימים וביום הכיפורים. ממוקשים סוריים
ברמה ועד עזרה לכוחות הביטחון למיניהם להבריא אספקה למובלעת הר הצופים.
איזו סגירת מעגל זו, שאתה הגנת על הר הצופים וחמישים שנה אחר כך אני, הנכד שלך, לומד
שם בזכותך ובזכות שכמותך.
אוהב אותך ומתגעגע,

שי

הלכת לי, חבר

אם שאול היה צריך להספיד את שאול, הוא בטח היה עושה זאת בסגנון של דן בן אמוץ: "אות, יה שאול שאול, איך זה שהלכת מאיתנו פתאום, נפלה עטרת ראשינו..." כי שאול זה קודם כל חברות, סיפורים, בדיחות וצחוקים. החיים בלי שאול יהיו עצובים יותר, ריקים יותר. אין מי שיספר סיפורים מצחיקים בתום יום מתיש של עבודה, אין מי שיוביל בדיחות במפגשי המילואים ואין מי שיהיה הקול העמוק בשלישיות הזמר בקיבוץ ואין מי שיתחזה לשליחו של סאדאט שבא לביקור בשער הגולן אחרי הסכם השלום.

אבל זה היה רק צד אחד באישיותו של שאול, הצד המוכר של: הבדרן, השחקן, הקומיקאי, המוזיקאי. לשאול היו גם צדדים נוספים. אמת, אולי הוא לא היה התלמיד המבריק ביותר בבית הספר ואולי גם לא הספורטאי הטוב ביותר, אבל ללא ספק הוא היה הרוח החיה המוביל החברתי עם כשרון עצום בתחום המשחק והמוזיקה. מאזין נלהב של מוזיקה קלאסית, שהכיר מצוין גם את המוזיקה הקלה, נגן חצוצרה מוכשר, חקיין מעולה ובעל רגישות חברתית יוצאת דופן לטובה.

אני צעיר משאול בשנה, אבל מיום שעמדתי על דעתי ולאורך חיינו המשותפים במשך יותר מחמישים שנים היינו בידדות רבה. הזיכרון הראשון שלי מתחיל מטיול משותף שאנחנו עושים עם הורינו לאל-חמה. גיזה וחיליק, הוריו של שאול, היו מהעיר של הורי מלודמיר (אז פולין והיום מערב אוקראינה). הם היו מבוגרים מהורי משכבת המייסדים של שער-הגולן, אבל גדלו באותה סביבה של העיירה היהודית ועברו את אותו מסלול ההכשרה של "הקיבוץ השומרי שם". יום אביב יפה של חודש מאי 1947, אנחנו חוצים את שדות החיטה הזהובים של שער-הגולן ומגיעים לצ'ק פוינט, במקום בו פסי הרכבת מצמח לדרעה חוצים את הכביש לאל-חמה. כביש, הצחקתם אותי, שני פסי אספלט צרים וביניהם פס ירוק של עשב עוברים דרך השדות. אנחנו עולים על אוטובוס ערבי, נדחפים בין הנוסעים, בעלי חיים ותרגולות מקרקרות. מיטלטלים בדרך המשובשת. כשאנחנו מתקרבים לכפר, ריח ביצים סרוחות צובט את אפי. מגיעים למרכז הכפר ויורדים. עומד שם מסגד ולפניו מזרקת מים יפה בתוך בריכה עגולה בנויה מחלוקי נחל. כבר מרחוק רואים את האדים העולים מהמזרקה. פתאום, בין כל הערבים המקיפים אותנו, שאול מתפרץ, עוזב אותנו, רץ והופ קופץ למים הרתוחים. מיד הוא מזנק החוצה בוכה, אדום כסרטן. הורינו המבוהלים עושים הערכת נזקים ומחליטים שצריך מיד לחזור לקיבוץ ולמרפאה. עברו 20 שנה עד שהתאפשר לנו לבקר שם שוב.

בחופש הגדול של שנות החמישים, אחרי מלחמת העצמאות, הורינו עובדים ביום ובלילה בשיקום הקיבוץ. אנחנו, הילדים, משוטטים חופשי חופשי ברחבי הקיבוץ, במקלטים, בתעלות הקשר, בתעלה האנטי טנקית המקיפה את החצר, ובונים "מחבואים" בעמדות הנטושות. לשאול יש עמדת מחבוא פרטית, שהוא מראה לי בסודי סודות: יש שם חתיכת ברזנט, תרמיל ישן ובו מספר כדורי רובה, חגורת חיילים ותמונות של בחורות ערומות. מאחורי בית ההורים של שאול בין עצי הפלפולן, יש "זולה" ובה ספה ישנה וכמה כסאות. בחום הקיץ אנחנו רובצים ב"זולה", צדים זבובים ומקשקשים. שאול מגלה לי שסחב מהכל-בו של הקיבוץ כמה קופסאות של קונדומים, ועד מהרה קונדומים מנופחים במים נתלים לתפארת סביב ה"זולה". השמחה נגמרת כאשר האבא של שאול מגיע אדום מכעס ומורה לנו לחסל את המפגע הציבורי.

ביולי 1973, שאול יוצא איתי לתקופת מילואים ממושכת ברמת הגולן. אני מפקד על פלוגת הקו של הגזרה הדרומית ושואל איתי, חבלן במחלקת סיירים מסופחת. מחזיקים מספר מוצבים ועושים סיורים לאורך דרך המערכת. משעמם תחת, הימים עוברים לאט לאט, כל יום אותו סיור בוקר, החום והזבובים מתישים אותנו, כולם מפהקים ומחפשים עניין. באור ראשון של בוקר אני נותן תדריך, מסביר את נוהל הסיור והוראות הביטחון: הגששים והחבלן הולכים ברגל, בודקים עקבות ואנחנו מאבטחים אותם מאחור בעזרת נגמ"ש שלל רוס. הסיור מתחיל, ופתאום אני רואה את שאול והגששים עוזבים את דרך המערכת, רצים לשטח ויורים בעדר חזירי בר שחנה שם. סיור הבוקר מסתיים בשלל עם חזירה גדולה וכמה חזירונים קטנים, שמובאים למחנה. מיד מטפלים בו כמה מילואימניקים מקיבוצי הגליל העליון, שהתמחו בציד חזירי בר. בערב מקמזצים ליד המדורה, נגד כל חוקי מטכ"ל, ושואל גיבור היום מספר בדיחות.

מאי 1974, אנחנו שוב במילואים ארוכים אחרי מלחמת יום הכיפורים. אני מפקד על פלוגת סיורי הקו ומחלקת הסיור הגדודית מסופחת לפלוגה. מלחמת ההתשה הסורית במלוא עוזה, הסורים מתחפרים ומתבצרים מאחורי "קו ההפרדה" ומפגיזים אותנו מדי יום בשעות ובמקומות בלתי צפויים. תותחני צה"ל ומטוסי חיל האוויר תוקפים מדי פעם את המוצבים והארטילריה הסורית. צה"ל מחליט לשקם את המוצבים ותעלות הנ"ט שנפגעו במלחמה ומביא טרקטורים ומחפרים לקו. הסורים מפגיזים את אזור העבודה והורגים לנו 5 חיילים שאבטחו את הטרקטורים. בצבא מחליטים להגיב בדרך לא שגרתית ולמקש את אזור העבודה הסורי. המג"ד מחפש מתנדבים למבצע שכרוך בסיכון לא קטן. שאול מתנדב להיות החבלן ויוצא עם הסיירים. אני עם פלוגת הסיור מהווים כוח חילוץ, וממש נושמים לרווחה כאשר הם חוזרים בשלום אחרי מספר שעות.

ככה אני זוכר את שאול: חבר טוב, אמיץ, מתנדב לכל משימה, בעל חוש הומור נדיר, יזם של תעלולים, מספר סיפורים מוכשר, חצוצרן ומוזיקאי מוכשר, מישהו שיכולתי לסמוך עליו בכל עת.

צר לי עליך. היית לי כאח.

דני ברייר

שאול בירמן ז"ל - האיש והאגדה, הלך מאיתנו אתמול.

אמנם כמה עשורים כבר לא גר אצלנו, אבל תמיד כשהגיע לביקור התקבל באהבה רבה. כמה צחוקים, כמה זיכרונות, כמה בדיחות וסיפורי מקום, כמה צלילי חצוצרה של מוזיקה טובה השאיר אחריו שאול.

במסיבות החנוכה בעבר עמד על הבמה עם הסביבון על גופו ושר בקולו הערב "אני סביבון, סביבון של מי, של ילדים טובים בקיבוצי".

בטקסי ימי הזיכרון היה מחצצר מול כל הקהל הרב וכה מפליא בנגינתו. בתקופת ההתשה, לפני יותר מחמישים שנה, הוא ואדם יצאו כל בוקר עם הדקר לגלות מוקשים שהוסתרו במטעי הבנויות, ליד השיברים (הברזים הראשיים). בעיקר ידע להפליג בסיפורים שקרו פעם. מספר סיפורים בחסד, תמיד עם קריצת עין קלה, עם קצת דמיון משולב בהמון מציאות. היה שחקן, רקדן, תמיד מנגן ושר. כל כך מוכשר.

שאל היה ראש "המשלחת המצרית" - מתיחת אחד באפריל, שאברהם אריאל ואני הכנו אחרי חתימת הסכם השלום עם מצרים. שאל וחברי המשלחת (גדעון גולני ז"ל וארי ריטרמן יבדל לחיים ארוכים) הגיעו ברכב שרד מפואר באחד מימי השישי "לביקור רשמי בקיבוץ". שאל הארטיסט היה היחיד שדיבר עם כולם באנגלית, במבטא מצרי כבד ואף אחד לא זיהה אותו (מלבד ערן כהן בן ה-8 שאיש לא האמין לו) עד למסיבה בערב. היה דיג, מטפל, פילוסוף, אדם רגיש וחומל. כמה הצחיק אותנו וכמה אהבנו אותו.

סיון ליבר (לופו) סיפרה לי זכרון ילדות שמראה בדיוק מי היה האיש: לילה. סיון ישנה בבית הילדים וקצת מפחדת... "שומרת לילה!", היא קוראת באינטרקום. שאל מגיע ואיתו הגיטרה. הוא מתיישב לידה ומתחיל לנגן לה שירי ערש. והיא לאט, לאט נרדמת לצלילי נגינתו ושוקעת בשינה מתוקה.

כשהוא ודרור היו רווקים עליזים, גרו זה ליד זה בקומה השנייה של בניין ד'. כשנעשיתי חברתו של דרור הכרתי אותו והיה ביננו קליק מיידי.

כשכבר לא גר בקיבוץ היה תמיד שורק את השריקה המשפחתית של משפחת קצירי כשפגש אותנו. לדרור קרא תמיד "אחמד", שם ילדות שהמציאו לדרור הילדים על שום שחיקה בילדותו את אחמד הירדני שהגיע מעדסייה, הכפר הבהאי, על גדות הירמוך (לפני 1948) על חמור, כדי למכור בקיבוץ רימונים מופלאים.

שאל יקר, נקברת רחוק מכור מחצבתך, מהבית וההורים. אני מתחייבת להרים ערב זיכרון לכבודך, שהרי לא ייתכן שלא נזכיר וניזכר בך, שלא נפליג בשבחך עם כל ילדיך הנהדרים, משפחתך וחבריך הרבים. נוח בשלום, איש מצחיק.

כתבה בגעגועים, נורית קצירי

חג ומועד

הסופה, שפרצה בצהרי יום שלישי, ערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, איימה להשבית את הטקס. התורן נשבר והדגל נקרע, כל הכיסאות ופנסי הנרות נפלו ארצה. בשלוש וחצי הזעיקה **אסנת אלה** מרכזת הטקס את **ינון לשם** שניסר את התורן והלחים אותו מחדש והובא דגל חדש. חזרת המקהלה והקריינים היתה בתנאים בלתי אפשריים, במיקרופונים נשמעה בעיקר המיית הרוח ולא קולם של הזמרים והקריינים. ואז לקראת הטקס הרוח שככה והטקס המרגש התנהל בהצלחה. (פרטים בתוך העלון).

ביום הזיכרון עצמו התקיים הטקס המסורתי בבית הקברות בשיתוף עם מסדה. הוקראו שמות הנופלים משני הקיבוצים **ודוד דיאז** הפליא וריגש בשירתו על שון החייל הבודד שאלפיים איש באו ללווייתו. את הטקס ארגנו, כרגיל, **עפרה ויעקב שן** והנחה **שלמה שגיא**.

רק בגלל הרוח

בלילה שבין שבת לראשון (15.5) התרחש אירוע רוח קיצוני, ממושך יחסית. בבוקר נראו סימני הסערה בכל רחבי הקיבוץ - ענפים נפלו או נשברו בכל מקום, חפצים שעפו ברוח, ולשמחתנו לא נרגמו נזקים כבדים או פגיעות בנפש. הנויניקים שלנו דאגו לפינוי הענפים. התמונות הן מהנפילה סמוך לדירתם של **דני וחופית לסקה**, ומרחבת מועדון התרבות. (צילמו חופית לסקה וטל קידר). איזה מזל שגזמו ענפים גבוהים מועדים לפורענות שבוע קודם לכן. הסופה גרמה נזק רב למטעי הבננות והאבוקדו שלנו. בבנות, מציין **הלל צרי**, הנזק התבטא בעיקר

ברשתות סביב המטע ובעמודים מכופפים. מעט עצים נפלו. **בן רימר** מוסר, כי באבוקדו נראה שכל המטע עבר טלטלה. אין הרבה ענפים שבורים, אבל בהחלט פה ושם, ובעיקר נפילה של חנטים (הפירות הצעירים בגודל של אפונה). גם אלו שנשארו על העץ קיבלו מכות ושפשופים מהענפים, ויכול להיות שיהיה להם נזק חיצוני בעתיד.

